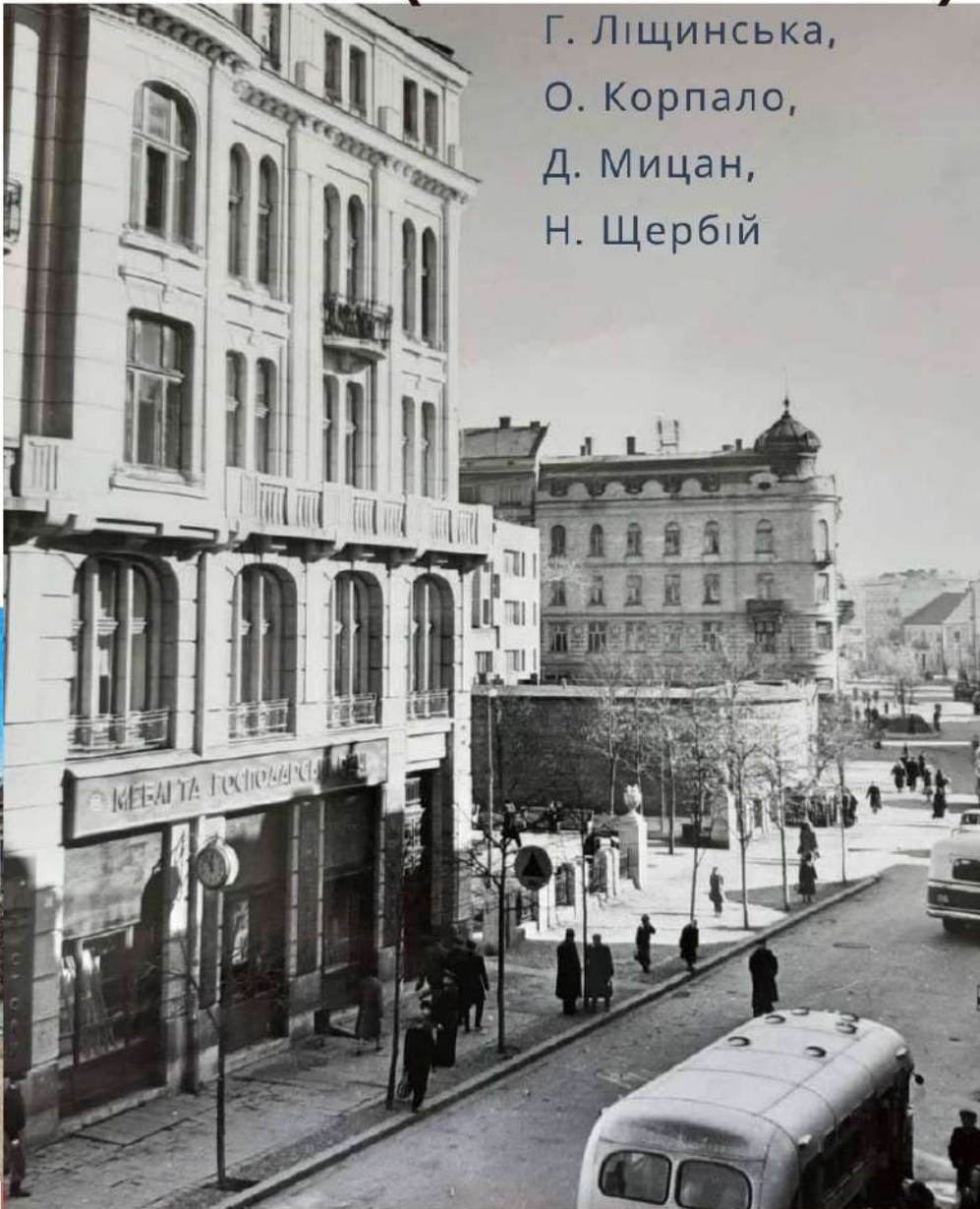

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (ЛІНГВІСТИЧНОЇ)

Г. Ліщинська,
О. Корпало,
Д. Мицан,
Н. Щербій

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет Філології

Кафедра слов'янських мов

Г. Ліщинська, О. Корпало, Д. Мицан, Н. Щербій

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (ЛІНГВІСТИЧНОЇ)
ДЛЯ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 ФІЛОЛОГІЯ**

Івано-Франківськ 2024

УДК81'25(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету філології
Прикарпатського національного університету імені Василя
Стефаника
(протокол №2 від 04.12.2024 року)*

Рецензенти:

Воробець Олексій Дмитрович –кандидат філологічних наук, завідувач кафедри загального та германського мовознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Савчук Руслана Любомирівна –кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

УДК81'25(072)

Ліщинська Г., Корпало О., Мицан Д., Щербій Н.

Методичні рекомендації до організації і проведення навчальної практики (лінгвістичної) для бакалаврів спеціальності 035 «Філологія» / Кафедра слов'янських мов; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2024. 36 с.

Методичні рекомендації містять загальні правила організації і проведення навчальної (лінгвістичної) практики студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів „бакалавр”, вимоги до складання та оформлення звітної документації.

Мета рекомендацій – допомогти студентам організувати самостійну лінгвістичну діяльність, набути навичок філолога, а також забезпечити єдині критерії оцінювання навчальної практики.

Методичні рекомендації призначено для студентів спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.033 Слов'янська мова та література (переклад включно), перша – польська, галузі знань 03 Гуманітарні науки.

© Ліщинська Г.Д., Корпало О.Р., Мицан Д.М., Щербій Н. О.

ЗМІСТ

Передмова

1. Мета та цілі.....
 - 1.1. Компетентності та результати навчання
2. Організація практики
 - 2.1. Програма практики
3. Обов'язки студентів-практикантів та керівників практики
 - 3.1. Права та обов'язки студента-практиканта ...
 - 3.2. Обов'язки керівників навчальної практики
4. Основні професійно-лінгвістичні уміння та навички студентів ...
5. Практичні складові навчальної практики ...
 - 5.1. Сутність і специфіка діалогічної мови ...
 - 5.2. Корисні поради для якісного аналізу перекладу ...
 - 5.3. Слідами польського Станіслава ...
6. Підсумки навчальної (лінгвістичної) практики: звітна документація ...
7. Критерії оцінювання практики ...

Бібліографія

Додатки ...

ПЕРЕДМОВА

Навчальна (лінгвістична) практика студентів 1-го курсу спеціальності 035 Філологія є невід'ємною частиною процесу підготовки бакалаврів. Вона спрямована на поглиблення практичних навичок аналізу мови та її використання у різних комунікативних ситуаціях. Курс охоплює основні напрями прикладної лінгвістики, такі як лексикографія, стилістика, переклад, а також соціолінгвістика і прагматика. Студенти здобувають уміння аналізувати мовні явища з урахуванням контексту, культурних та соціальних факторів, вивчають методи аналізу текстів та мовних структур у різних стилях і жанрах. Особлива увага приділяється розв'язанню практичних завдань, пов'язаних із використанням мовних знань у реальних ситуаціях, таких як переклад, створення текстів, аналіз дискурсу, а також розвиток міжкультурної комунікації.

1. МЕТА ТА ЦІЛІ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є формування у студентів практичних навичок застосування лінгвістичних знань для аналізу та розв'язання мовних і комунікативних завдань у різних сферах. Дисципліна спрямована на розвиток гнучкого мовного мислення та вдосконалення мовленнєвих компетенцій через практичне опрацювання мовних явищ у реальних комунікативних ситуаціях.

Практика має на меті озброїти майбутніх філологів-полоністів знаннями про:

- 1) польських авторів, які жили і писали в м. Івано-Франківську та області;
- 2) вид польської мови, яка існує в нашому місті (зустрічі з носіями мови з етнічних польських родин);

- 3) місто і область в польських назвах та іменах;
- 4) польську культурну спадщину (костели, цвинтарі, пам'ятки та пам'ятники).

1.1. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним та самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою (польською).
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності

- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, українську мови в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

- Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

- Здатність до надання консультацій із дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

- Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

Результати навчання

Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської мови і польської літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Знати норми польської та української мови і вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською та українською мовами.

Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Використовувати польську та українську мову в усній та

письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської та української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.

Мати навички управління комплексними діями або проєктами під час розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі польської та української філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Навчальна (лінгвістична) практика на 1 курсі проходить в м. Івано-Франківськ, а також в закладах культури міста та області.

Тривалість практики – 2 тижні (90 годин).

Під час проходження практики студент має відвідувати консультації керівника з практики відповідно до встановленого графіку, виконувати індивідуальне завдання, розроблене кафедрою, та заповнювати щоденник за формою, визначеною в додатку.

Після закінчення практики студент зобов'язаний подати у визначений термін власний звіт про проходження практики, та виконане індивідуальне завдання.

Оцінка з практики заноситься у залікову відомість та виставляється в заліковій книжці.

2.1. Програма практики

Зміст програми проведення практики для студентів визначається програмою, розробленою кафедрою слов'янських мов згідно з навчальним планом.

За період практики студенти збирають, вивчають та аналізують таку інформацію:

- жива мова етнічних поляків м. Івано-Франківська;
- народне мистецтво Гуцульщини та Покуття;
- переклад на українську мову фрагменту праці Станіслава Вінценза „Na wysokiej połoninie”;
- аналіз перекладу (письмова робота);
- Івано-Франківськ в іменах та назвах пов'язаних з польською культурою (топоніми і омоніми у власних назвах);
- пам'ятки архітектури, костели, цвинтарі, сакральні споруди Івано-Франківська та області (усі згадки про перебування у складі Польщі). Опис пам'яток (екскурсія).

Зміст програми проведення практики відповідає положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України, а також іншим нормативним документам щодо практичної підготовки студентів,

навчального плану спеціальності та освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців.

3. ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА ТА КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ

Лінгвістична діяльність студентів під час практики складається з трьох етапів.

Початковий етап:

- ознайомитися із змістом програми практики;
- взяти участь в настановчій конференції, до проведення якої залучаються керівники практики, студентам надається повна інформація про зміст і тривалість практики;
- отримати у керівника практики індивідуальне завдання, щоденник та проконсультуватися щодо оформлення необхідних документів (особливості оформлення щоденника практики, звіту і індивідуального завдання);
- ознайомлюються з графіком проведення консультаційних занять керівником практики від кафедри.

Основний етап:

- вивчити правила охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та суворо їх дотримуватися;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- заповнювати щоденник практики, в якому фіксувати як позитивні, так і негативні враження.

Заключний етап:

Підготовка і здача звітної документації. До звітної документації належать:

- 1) Аналіз фрагменту перекладу твору Станіслава Вінченза.
- 2) Опис пам'яток вибраної місцевості (екскурсія).
- 3) Індивідуальне завдання (за наявності).
- 4) Щоденник лінгвістичної практики (див.додаток);
- 5) Звіт про проходження практики (у довільній формі).

3.1.Права та обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант має право:

1. Консультуватися з керівниками практики від кафедри з усіх питань проходження навчальної практики.
2. Користуватися ресурсами, обладнанням та документацією, які необхідні для забезпечення якісної діяльності студента-практиканта.
3. Отримати повну інформацію стосовно етапності звітування, форми звітності, терміну подачі повного комплексу звітної документації та критеріїв оцінювання практики.
4. Вносити пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення лінгвістичної практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

1. Прийняти участь у роботі настановної конференції; ознайомитися з програмою проходження практики та вимогами щодо її проходження (звітна документація включно).
2. Своєчасно розпочати навчальну практику.
3. Вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та внутрішнього розпорядку базового підприємства.
4. У повному обсязі виконати завдання навчальної практики, передбачені програмою.
5. Своєчасно звітувати про виконання програми навчальної практики, подавши керівнику від кафедри зазначені звітні документи.

Оскільки діяльність студентів під час практики дорівнюється діяльності професійного лінгвіста, вони повинні відповідати професійним вимогам, серед яких:

- знання іноземної мови, а також знання культури народів, які розмовляють цією мовою;
- вміння користуватися рідною літературною мовою на рівні монологічного та діалогічного дискурсу;
- навички користування словниками, довідниками, картами, Інтернет ресурсами та іншими джерелами інформації;
- активне володіння різними мовленнєвими жанрами і основними типами текстів;
- постійне поповнення активного словникового запасу з обох мов.

3.2.Обов'язки керівників навчальної практики

Діяльність керівників навчальної практики від кафедри здійснюється у три етапи: початковий, основний та підсумковий.

На початковому етапі керівники перекладацької практики від кафедри виконують такі **обов'язки**:

- беруть участь у настановній конференції;
- знайомлять студентів з програмою проведення практики, призначають консультаційні дні, з'ясовують інформацію про бази проходження навчальної практики студентами, консультують студентів стосовно ведення щоденника;
- рекомендують студентам комп'ютерні програми перекладацького характеру, словники, наукову, публіцистичну та краєзнавчу літературу тощо.

На основному етапі обов'язки керівників практики від кафедри такі:

- регулярно проводити консультації з навчальної практики, на яких студенти отримуватимуть рекомендації;
- підтримувати зв'язок з керівником практики від базового підприємства щодо забезпечення студентів гідними умовами практики,

вирішення питань дисципліни проходження практики, обов'язків, які студент повинен виконувати на базовому підприємстві, а також своєчасності та якості виконання студентом роботи.

На підсумковому етапі керівники практики від кафедри зобов'язані:

- перевірити завдання у повному обсязі, висловити зауваження і оцінити навчальну практику на основі звітної документації;
- перевірити наявність, правильність оформлення та якість складання звітної документації, поставити оцінку за кожен складову звітних матеріалів;
- поставити загальну оцінку за проходження перекладацької практики.

Лінгвістична практика завершується підсумковою конференцією студентів, на якій керівники практики підсумовують результати роботи студентів протягом навчальної практики; студенти обмінюються враженнями про організацію та проведення практики; озвучують основні труднощі і проблеми, з якими стикалися протягом практики.

4. ОСНОВНІ ПРОФЕСІЙНО-ЛІНГВІСТИЧНІ УМІННЯ ТА НАВИКИ СТУДЕНТІВ

За період лінгвістичної практики студенти повинні оволодіти у першу чергу такими професійно-лінгвістичними вміннями:

1. Конструктивно-планувальні вміння. Отримавши індивідуальне завдання від керівника практики від кафедри, студент-практикант планує свою діяльність згідно з трьома етапами проходження практики (див. вище), а саме спланувати тривалість виконання завдання, засоби для його виконання, пошук інформації мовного і фахового характеру, отримання консультацій фахівців.

2. Комунікативні уміння: спілкування з керівниками практики, з носіями польської мови, проявляючи знання не тільки іноземної та рідної

мов, але й національно-культурних особливостей двох країн.

3. Професійні лінгвістичні вміння: здійснювати порівняльний письмовий аналіз вибраного фрагменту перекладу літературного тексту.

4. Дослідницькі вміння: знаходити необхідну інформацію відповідно до завдань роботи.

Упродовж навчальної практики студенти розвивають та удосконалюють навички самостійного виконання роботи порівняльного характеру, а також опису пам'яток.

Крім того, майбутній філолог має у собі розвивати навички так потрібні при спілкуванні, адже спілкування є потребою й умовою людини, воно передбачає процес обміну цінностями й соціальним досвідом особистості, фор' мує ставлення до себе, до інших людей і суспільства.

5. ПРАКТИЧНІ СКЛАДОВІ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Лінгвістична практика побудована таким чином, що студенти-практиканти матимуть різноманітні види діяльності.

I. Розмова (діалог) з носіями мови. Знадобляться навички проведення діалогу.

II. Аналіз фрагменту перекладу художнього тексту. Розуміння мови, культури та суспільства описаного в тексті-оригіналі і порівняння з текстом-перекладом – чи збережена структура, тон і стиль оригінального тексту після виконаного перекладу на відповідну мову.

III. Ознайомлення з культурною спадщиною міста та області, яка містить у собі згадку про Польщу і її відомих представників. Знання пов'язані з історією, культурою, подіями та власними іменами.

5.1. Сутність і специфіка діалогічної мови

Студенти повинні розуміти, що у професійній діяльності важливу роль відіграє діалогічна (грец. dialogos – бесіда, розмова) мова – форма соціально-мовного спілкування, основа співробітництва і взаєморозуміння між людьми у процесі спільної діяльності. Діалог передбачає безпосередній словесний контакт мовця і слухача, під час якого відбувається активна мовленнєва взаємодія: висловлення (репліки) одного змінюються висловленнями (репліками) іншого, тобто мовець і слухач увесь час міняються ролями. Це природна і простіша, ніж монолог, форма спілкування, тому й займає 70% усього мовного спілкування. Діалогічна мова формується під впливом мотивів діяльності, має певну мету і завдання. Залежно від особистісного ставлення до комунікації або до взаємодії партнерів діалог може мати модальний або диктальний характер. Модальні діалоги поділяються на одномодальні (діалог-унісон, згода) і різномодальні (полеміка, суперечка, незгода). Різномодальні діалоги складніші за структурою, більш розгорнуті і менш передбачувані, ніж одномодальні. Діалоги диктального типу націлені на одержання і повідомлення інформації або уточнення її. Специфіку діалогічної мови визначають:

- непередбачуваність спілкування, оскільки неможливо заздалегідь спланувати мовну поведінку як співрозмовника, так і власну;
- безпосередність контакту учасників спілкування, а звідси – можливість емоційних проявів;
- використання допоміжних, невербальних засобів (міміки, жестів);
- пряма зорієнтованість мовлення на конкретне висловлення співрозмовника, а отже, необхідність постійно стежити за його думкою, що потребує концентрації мисленнєвих зусиль і проведення деяких мовленнєвомисленнєвих операцій;

– можливість зміни теми висловлювання, що вимагає уваги і відповідної оперативної реакції співрозмовника;

– налаштованість на діалог співрозмовників, що передбачає наявність бажання і вміння слухати і сприймати іншого.

Ці чинники зумовлюють синтаксичні особливості діалогічної мови, зокрема широке і відносно компактне використання речень різної модальності: розповідних, питальних, спонукальних, окличних.

Діалогічна мова характеризується інтонаційним багатством і водночас є інтонаційно неорганізованою, бо відображає природну безпосередність людини. Інтонація у діалозі не тільки бере участь в оформленні речення як комунікативної одиниці, а й сприяє формуванню діалогічного контексту. Важливу роль тут відіграють сила звуку, довжина вимови, темброве забарвлення, темп. Разом з контекстом і ситуацією, в якій відбувається розмова, інтонація конкретизує емоційно-експресивний зміст висловлювання, передає ставлення мовця до сказаного ним або його співрозмовником тощо. У діалогічній мові функціонує репліка – особлива мовна одиниця, яка характеризується відносною формально-граматичною завершеністю і відносною самостійністю. Репліки відрізняються тематично, лексично і синтаксично. Виділяють: репліку-запитання; репліку-відповідь на запитання; репліку-ствердження або заперечення; репліку-оцінку; репліку-імператив; репліку, що вносить новий аспект розвитку теми; репліку, що переводить діалог в іншу тематичну площину; репліку-привітання або відповідь на привітання та ін. Репліки мають різну протяжність: одні відносно лаконічні і самостійні, між ними наявний тільки змістовий зв'язок; інші являють собою ланцюг взаємопов'язаних речень, що дає підстави розглядати їх як мінімонолог або діалогічну єдність.

У діалогічній мові репліки або їх частини можуть повторюватися. Це допомагає мовцю сконцентруватися, виграти додатковий час для роздумів,

підтримати увагу співрозмовника, увиразнити сказане, роз'яснити або уточнити зміст репліки чи запитання тощо. Взаємозв'язок різних видів реплік забезпечує єдність мовного потоку, розвиток розмови. Використання діалогічної мови в діловій сфері і побуті істотно відрізняється, що спричиняють такі позамовні чинники, як мета спілкування та його тривалість. Нечіткі часові межі побутового спілкування і його довільна тематика дають змогу легко переходити від однієї теми до іншої впродовж тривалого часу. Отже, культура діалогічної мови передбачає вміння починати, підтримувати, завершувати розмову, ставити контрзапитання, застосовувати засоби емоційного впливу, висловлювати бажання/небажання, необхідність, терміновість, обов'язковість, ймовірність/неймовірність/малу ймовірність дій (подій), а також вміння слухати співрозмовника, розуміти його запитання і заперечення й адекватно реагувати на них. Висока культура діалогічної мови та добра фахова підготовка допоможуть людині досягти поставленої мети, не образивши партнера і залишивши приємне враження про себе.

5.2. Корисні поради для якісного аналізу перекладу

1. Продуктивним підходом до аналізу перекладу буде докладне ознайомлення з текстом оригіналу. Текст-першоджерело корисно прочитати повністю, не поспішаючи, і обдумати всі фрагменти, які викликають зацікавлення, сумніви або інші почуття.

2. Вивчення додаткової інформації з даної тематики. Здавалося б, дослівний переклад тексту не має на увазі підготовки у вигляді вивчення довідників та інтернет-ресурсів за відповідною тематикою, але, насправді, ознайомитися з матеріалами професійного змісту буде незайвим – хоча б для того, щоб зрозуміти, в якому стилі був написаний оригінал і чи переклад точно передає усю атмосферу автора, якими прийомами користувався перекладач.

3. Дотримання стилю викладу, природна подача інформації. При прочитанні тексту-першоджерела особливу увагу звертають на манеру викладу. Головне – вибрати відповідний стиль подачі інформації і дотримуватися його дотримання протягом усього перекладу (чи так є в тексті-перекладі). Порівняти чи перекладач уникає розпливчастих формулювань і загальних фраз. Грамотний і відповідальний до роботи перекладач постарается не засмічувати свою письмову мову недоречними зворотами, викладає зміст максимально чітко, правильно, доречно і інформативно. Легка, безпосередня інтерпретація матеріалу на іноземну мову зробить навіть складний твір більш зрозумілим, згладить всі можливі відмінності текстів один від одного.

4. Використання засобів художньої виразності мови. Скупий, коротко переказаний текст не буде цікавий читачам, якщо не використовувати виразні звороти, вступні слова і вирази. Грамотне включення частинок і доповнень, що підсилюють виразність мови, допоможе органічно пов'язувати пропозиції між собою, створюючи логічний, але при цьому не нудний переклад зі зворотами, які доречні і природні в кожному конкретному випадку.

Студент-філолог мусить пам'ятати, що для того, щоб у майбутньому бути добрим перекладачем, постійно потрібно розвиватися, вдосконалювати свою усну та письмову мову. Володіння мовою – навик, який неминуче погіршується або зовсім пропадає з часом, якщо його не розвивати. Іноді для підтримки знань досить буде прослуховувати передачі і читати книги на іноземній мові, а дослідженню професійної тематики сприятиме ознайомлення зі спеціалізованими періодичними виданнями та відповідними веб-сайтами.

У випадку культурного контексту, ідіоматичних або розмовних виразів, які можуть не мати прямого еквівалента в мові перекладу, робота

перекладача полягає в тому, щоб якомога точніше передати їхнє значення. Мета перекладача – отримати перекладений текст, який можна використовувати так само, ніби це оригінальний вихідний текст.

5.3.Слідами польського Станіслава

Наше місто завжди було багатонаціональним, але спершу таки польським. Його заснували на землях Речі Посполитої польські магнати Потоцькі. Коли Галичина відійшла до Австрії, поляки продовжували грати першу скрипку в житті міста. Потім був міжвоєнний період у складі відновленої Польщі. Але у 1939 році Станіславів став радянським, і в наступні десятиліття з пам'яті мешканців усіляко витравлювали «польські сліди».

Досі існує версія, що Андрій Потоцький назвав місто Станіславів на честь свого старшого сина. Втім, нині дослідники стверджують, що фортеця Станіславова існувала ще раніше, ніж у Потоцького народився син. Тому більш вірогідною їм здається версія про назву міста на честь батька Андрія Потоцького, який теж мав ім'я Станіслав.

Пам'ятник Адаму Міцкевичу. Одним з найпомітніших «слідів» є пам'ятник Адаму Міцкевичу. Це найбільш шанований польський поет. Він ніколи не був у Станіславові, але польська громада його дуже поважала. У 1898 році, з нагоди століття з дня народження поета, громада поставила йому пам'ятник із білого каррарського мармуру. Під час польсько-української війни скульптуру пошкодили, тож у 1930 році міська влада замінила її бронзовою копією. Відтак, отой бронзовий Міцкевич є найдавнішим пам'ятником міста, ще й стоїть посередині однойменної площі, яка жодного разу не змінювала свою назву.

Вулиці митців і битви. Площа Міцкевича – не єдиний топонім Івано-Франківська, що нагадує про старі часи. За Австрії багато вулиць і площ носили імена видатних діячів польської історії. У міжвоєнний період назв суттєво побільшало, але з приходом совітів почалась кампанія з масового

перейменування. З карти міста зникли майже всі історичні та державні діячі, втім, залишилось трохи митців.

Так, неподалік Валів збереглася невеличка вулиця, названа на честь видатного польського композитора Фридеріка Шопена. На одному з тамтешніх будинків є барельєф з чоловічим профілем, який деякі дослідники ідентифікують зі славетним музикантом.

Недалеко від неї є вулиця Коперника – фізика, астронома й математика XVI століття. Саме цей уродженець Торуня є автором геліоцентричної теорії побудови Сонячної системи.

У місті відомою теж є вулиця Матейка. Так звали чи не найвеличнішого польського живописця, який прославився своїми історичними полотнами. Одна з його найвідоміших картин присвячена битві під Грюнвальдом, де у 1410 році об'єднані польсько-литовські війська розгромили лицарів Тевтонського ордену. Через 500 років на честь славетної битви назвали новопрокладену вулицю. За німецької окупації її перейменували на Губернаторську, але пізніше було повернуто історичну назву. Нині вона належить до найгарніших вулиць Франківська.

Відносно недавно у місті з'явилася вулиця Яна Павла II – на честь Папи римського (канонізованого), який щиро симпатизував Україні і її народові.

Храм на Вовчинецькій. Поляки ніколи не склали більшість населення Станиславова, але завжди посідали друге місце, після євреїв. У 1989 році римо-католицькій громаді передали колишній костел Христа Царя на вулиці Вовчинецькій, який до того використовувався як склад. За активної фінансової допомоги з Польщі храм відновили, а у 2010 освятили відремонтований орган. На сьогодні це єдиний костел міста, який гуртує навколо себе поляків.

Меморіальний цвинтар. Люди старшого покоління досі називають Меморіальний сквер за готелем «Надія» польським цвинтарем. Насправді, суто польським він ніколи не був і там ховали представників усіх християнських конфесій Станіславова – українців, німців, вірмен, італійців, чехів, угорців. Але, оскільки саме поляки становили більшість серед християн міста, їхні поховання там домінували. На початку 1980-х старий цвинтар безжально знищили, залишивши лише кілька надгробків. Серед пам'ятників, які вціліли, є кілька польських поховань. Наприклад, учасника антиросійського повстання 1830 року Мауріція Гославського, героя Паризької комуни Кароля Свідзінського, головного лікаря Станіславова Зігмунда Мрочковського, власника парової лазні Францішка Гуравського, а також Юзефи Дзвонковської – другого кохання Івана Франка.

Недарма символом нашого міста є ратуша, зведена у 1935 році. Між іншим, це єдина магістратська споруда України у стилі функціоналізму. А ще у плані вона нагадує орден *Virtuti Militari* – найпочеснішу бойову нагороду Другої Речі Посполитої.

Колегіат Пресвятої Діви Марії. Колегіату Пресвятої Діви Марії та святих Андрія і Станіслава було зведено у другій половині XVII століття польським гетьманом коронним Анджеєм Потоцьким, фундатором усього міста, задуманого як оборонна фортеця, що мала стояти на сторожі східних кордонів Речі Посполитої під час татарських набігів. Окрім сакрального призначення, вона також стала мавзолеєм родини Потоцьких. Завдяки родині Потоцьких у 1660-1670-х роках у місті були побудовані храми для представників майже всіх конфесій та віровизнань, які проживали в Станіславові: православна церква, синагога, вірменська церква. У колегіаті Станіславова (у 1962 році місто перейменовано на Івано-Франківськ) відбувається дія трилогії Генрика Сенкевича – панахида за померлого Міхала Володийовського.

Костел Непорочного Зачаття Діви Марії зводили у колишньому Станіславові (на основі креслення французького інженера-архітектора Франсуа Корассіні, який був придворним польського шляхтича Андрія Потоцького). Храм будували близько 30 років. Є документи, що його освятили у 1703 році і присвятили Діви Марії. Деякий час науковці навіть вважали, що костел носить назву Найсвятішої Діви Марії. Пізніше, все ж встановили, що точна назва храму - Непорочного Зачаття Діви Марії. Це доводить сюжет ікони, яка свого часу прикрашала головний вівтар римокатолицького костелу. Нині тут зберігається лише її друкована копія, а сама ікона після 1946 року опинилась у польському місті Ополє. Досить довго храм Непорочного Зачаття Діви Марії був не лише польським костелом, але й усипальницею родини Потоцьких, які є засновниками міста.

Тут були поховані Андрій Потоцький, його дружина Анна з Рисінських, старший син Станіслав Потоцький, який загинув у битві з турками під Віднем. Це була важлива битва, бо тоді вважали, що як впаде Відень, то впаде і вся Європа. З наших земель пішли війська на Відень, і частиною їх керував молодий 23-річний Станіслав Потоцький. Він загинув у перший день битви. Дослідники стверджують, що серце Станіслава поховане у Францисканському соборі Відня, а забальзамоване тіло привезли для поховання в родинній усипальниці.

Останнє богослужіння у костелі відбулося 1957 року. Вже п'ять років потому інтер'єр польського костелу Непорочного Зачаття Діви Марії зазнає повної руйнації. Тоді ж останки багатьох членів родини Потоцьких з їх усипальниці просто зникли. Подейкують, череп Станіслава Потоцького опинився у морфологічному корпусі медінституту. Однак жодного документального підтвердження цього факту не існує.

Бастіон – це фортечна галерея, яка збудована біля залишків старовинного муру Станіславського замку. Фортеця була збудована у 1662 році на замовлення Андрія Потоцького.

Палац Потоцьких збудований Андрієм Потоцьким у другій

половині 17 століття і був сімейним осередком роду. Він є пам'яткою архітектури.

Польське культурно-спортивне товариство «Сокіл» створене в місті у 1884. Його члени дбали про своє культурне і фізичне вдосконалення, пропагували полонізаторські ідеї, ворожі українському населенню. 14 вересня 1893 товариство домоглося від ради міста виділення йому під забудову частини подвір'я школи ім. Міцкевича (нині пл. Міцкевича, 3). На кращий проект був оголошений конкурс, у якому переміг краківський архітектор К. Заремба. Будова тривала трохи більше року, її вартість становила 80 000 корон. Відкриття відбулося 22 вересня 1895. Закінченого вигляду будинок набрав у 1905. У лютому 1927 в приміщенні сталася сильна пожежа. Шкода оцінювалась у 200 000 злотих. В 1929 споруду відбудували, а в її тилу спорудили кінотеатр «Тон» (нині «Люм'єр»). Від серпня 1945 в будівлі міститься обласна бібліотека для дітей.

Зрозуміло, що наведені імена і споруди є неповним переліком культурної спадщини поляків у нашому місті.

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА ЕКСКУРСІЮ:

1. Powstanie Grodu Rewery – rys historyczny Stanisławowa, prawo magdeburskie
2. ul. Szewczenki i park Szewczenki (pierwsze ukraińskie gimnazjum, rezydencja biskupów
3. ul. Czornowoła (Gołuchowskiego), Dom Narodowy, budynek Rodemptorystów, Więzienie Dąbrowa
4. ul. Siczowych Strilciw (Sobieskiego), hotel Austria,
5. ul. Mazepy, Powszechna Kasa Oszczędności i Dyrekcja Kolei
6. ul. Niepodległości (Sapieżyńska), pasaż Gartenberg i kawiarnia Edison
7. Plac Mickiewicza, pomnik Adama Mickiewicza, Teatr St. Moniuszki
8. Kościół ormiański, żydzi w Stanisławowie, synagoga, cmentarz żydowski 9
- . ul. Szpitalna, Zamek Potockich
10. ul. Gałycka, Plac Rynkowy i Ratusz

11. Plac Szeptyckiego (Franciszka), gimnazjum im. M. Romanowskiego i Kościół jezuitów
12. Stanisławowska Kolegiata i ul. Nyzowa (łaźnia)
13. Miasto forteca, mury obronne (Bastion)
14. ul. Belwederska, szkoła żydowska, getto żydowskie, browarnia Sadelmaiera (ul. Nowgorodzka)
15. Stanisławowska nekropolia (skwer Memorialny).
16. ul. Niepodległości (Sapieżyńska) kamienica Gauswalda, hotel Union, kamienica Wajngartena
17. Teatr im. Franka (Kino Lumiere), polski Sokół, hotel Bristol

6. ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОЇ (ЛІНГВІСТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ: ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після закінчення терміну перекладацької практики студенти звітують про виконання програми навчальної або виробничої (перекладацької) практики і на протязі трьох днів надають звітну документацію керівникам практики від кафедри. Керівники практики перевіряють документи та оцінюють результати виконання програми.

Звітна документація містить наступні компоненти:

1. **Звіт** з навчальної практики (див. додаток).
2. **Щоденник** практики, у якому необхідно заповнити всі розділи. Щоденники з навчальної (лінгвістичної) практики (1 курс) підписує керівник практики від кафедри слов'янських мов.
3. **Аналіз** фрагменту перекладу.
4. **Індивідуальне завдання** - Опис культурних пам'яток певної місцевості.

Керівники лінгвістичної практики від кафедри у тижневий строк

перевіряють звітну документацію студента, оформлену в окрему папку з файлами за кожним компонентом звітної документації, підраховують кількість балів і виставляють загальну оцінку в відомість та залікову книжку студента. Оцінка може бути занижена, у разі якщо звітна документація подається студентом після вказаного кінцевого терміну (- 10 балів).

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

На підставі аналізу відгуку від керівника кафедри про роботу студента-практиканта, правильності оформлення звітної документації відповідно до вимог, студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка.

Навчальна (лінгвістична) практика оцінюється за 100 бальною шкалою.

№	Вид діяльності	Бали
1.	Аналіз перекладу.	35
2.	Індивідуальне завдання - Опис пам'яток певної місцевості.	35
3.	Оформлення звітної документації (щоденник).	20
4.	Присутність на зустрічах.	10
	Усього:	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS.

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 –34	Незадовільно	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35– 59		«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60– 68	Задовільно	«достатньо» (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	E
69-74		«задовільно» (непогано, але із значною кількістю недоліків)	D
75– 81	Добре	«добре» (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	C
82-89		«дуже добре» (вище середнього рівня з кількома помилками)	B
90-100		«відмінно» (виконання з незначною кількістю помилок)	A
	Відмінно		

Студенти отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження перекладацької практики. Вони повинні правильно оформити документацію (за зразками) та вчасно надати керівникові практики. Оцінка за документацію виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю її оформлення.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Діда Р., Устинський В. Життєпис Івано-Франківська. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2022. 767 с.
 2. Матеріали Інтернет-сторінки: <http://stanislawow.net/historia.htm>
 3. Андрущенко Т.М. Основи перекладознавства: навчальний посібник. – К.: Видавництво Либідь, 2011. – 312 с.
 4. Коломієць Л.В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник для студентів-філологів. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 328 с.
 5. Серія «Моє місто». Івано-Франківськ: Лілея НВ
- № 1 Грибович М.: "Історія окружного міста Станиславова в Галичині в 1847 р." / пер. з пол. (2007)
- № 2 Бондарев Іван: "Фортеця на Волоському тракті" (2008)
- № 3 Головатий Михайло: "Етюди старого Станиславова" (2007)
- № 4 Гайковський Станіслав: "Станиславів і його пам'ятки з давніх часів" / пер. з пол. (2007)
- № 5 Полєк Володимир: "Майданами і вулицями Івано-Франківська" (2007)
- № 6 Баронч Садок: "Пам'ятки міста Станиславова" / пер. з пол. (2008)
- № 7 Шарловський Алоїзій: "Станиславів і Станіславський повіт з погляду історичного та географічно-статистичного" / пер. з пол. (2009)
- № 8 Струмінський Мартин: "Історія міста Станіслава" / пер. з рос. (2007)
- № 9 Цеклер Ліллі: "Бог чує молитву. Життя Теодора Цеклера, розказане Ліллі Цеклер" / пер. з нім. (2007)
- № 10 Ісаїв Петро: "Історія міста Станиславова" (2008)
- № 11 Хованець Чеслав: "Вірмени у Станиславові в XVII-XVIII ст." / пер. з пол. (2008)
- № 12 Площанський Венедикт: "Галицько-Руське місто Станиславів з достовірних джерел" / пер. з язичія (2009)
- № 13 Федунків Зіновій: "Герби Івано-Франківська/Станиславова" (2008)
- № 14 Макар Володимир: "Мій Станиславів" (2008)

- №15 Монолатій Іван (упор.): "Свято стрілецької дивізії "Галичина" у Станиславові 11 липня 1943 р. Документальні свідчення, спогади, історичні світлини" (2008)
- № 16 Монолатій Іван (упор.): "Станиславів у часи Західно-Української Народної Республіки. Документальні свідчення, спогади, оголошення, накази революційної доби" (2008)
- "№ 17 Фоєрман Юліуш: "Щоденник зі Станіслава (1941-1943 рр.)" / пер. з пол.
- № 18 Головатий Михайло (упор.): "Івано-Франківський некрополь" (2008)
- № 19 Монолатій Іван, Соловка Любов (упор.): "Станиславів і Голодомор 1932-1933рр. Документальні свідчення про реакцію станиславівців на геноцид українського народу 1932-1933 рр." (2009)
- № 20 Баранський Каміль: "Станиславів до і після 1919 року" / пер. з пол. (2009)
- № 21 Рубель Амалія: "Хроніка філії Союзу Українок у Станиславові" (2009)
- № 22 Діда Роман: "Алеями міського парку" (2010)
- № 23 Дейчаківський Ігор: "Копаний м'яч у Станиславові" (2010)
- № 24 Чемеринський Андрій, Іваночко Василь (упор.): "Пласт у Станиславові та Івано-Франківську" (2009)
- № 25 Головатий Михайло: "200 вулиць Івано-Франківська" (2010, 2012)
- № 26 збірник статей: "Станиславівська фортеця" (2010) (упор. Іван Бондарев, Зеновій Федунків)
- № 27 Штрайт Леон: "Станиславівські синагоги" (2010)
- №28 збірник статей: "З історії польського міщанства в Станиславові" / пер. з пол. (2024)
- № 29 Заленський Станіслав "Отці єзуїти в Станиславові" / пер. з пол. (2010)
- № 30 Круцик Роман: "Дем'янів Лаз" (2010)
- № 31/1 "Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Історико-архітектурний нарис. Кн. I" (2015)
- № 31/2"Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Археологія, історія та мистецтво Кн. II" (2016)

- № 31/4 "Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Некрополі Івано-Франківська. Кн. IV" (2012)
- № 32 Еразмус Цеклер: "Ви мусите жити! Теодор Цеклер як засновник найбільшої благодійної організації у Східній Європі" / пер. з нім. (2013)
- № 33 збірник статей: "Станиславівські ратуші" (2011) (упор. Іван Бондарев) (2011)
- № 34 Федунків Зеновій: "Станиславів на давніх мапах та планах" (2014)
- № 35 Монолатій Іван, Лазарович Микола: "Станиславів і Український легіон" (2015)
- № 36 Бондарев Іван: "Слідами забутих пам'ятників" (2014)
- № 37 збірник статей: "Імпреза. Міжнародна бієнале" (2012)
- № 38 Адамович Сергій: "Станиславів у часи лихоліть Великої війни (1914-1918 рр.)" (2013)
- № 39 Соколовський Зеновій: "Архітектори радянського Івано-Франківська" (2014)
- № 40 Шептицький Андрей: "Перше слово пастиря" (2015)
- № 41 Вуянко Марія: "Давні українські храми Івано-Франківська XVII-XVIII ст." (2017)
- № 42 Бучик Олена: "Станиславів буденний і святковий. Побутово-звичасвий путівник" (2018)
- № 43 Юрій Мозіль (спр. о. Юрій Федорів): "Записки в'язня Станиславівської тюрми" (2012)
- № 44 Зелінський Юзеф: "Нарис історії міста Станиславова" / пер. з пол. (2021)
- № 45 Бондарев Іван: "Таємниці Діброви" (2019)
- № 46 Островський Мар'ян: "Записки студента станиславівської гімназії 1884-1889 рр." / пер. з пол. (2020)
- № 47 збірник статей: "Івано-Франківське обласне культурно-наукове товариство "Рух"- провісник українського відродження 1988-1991 років (2021)
- № 48 Федунків Зеновій (упор.): "Три штурми Станиславова" / пер. з пол. (2022)
- № 49 Шпунд Симон: "Жахиття, скоєні росіянами в Станиславові" / пер. з нім. (2023)

№ 50 "50 книжок про Місто: покажчик до історико-краєзнавчої серії "Моє місто" (вип. 1-50)" / упор. З. Жеребецький, І. Монолатій, З. Федунків (2024)

№ 51 "10 художників Івано-Франківська" (2024)

ДОДАТКИ
Щоденник навчальної (лінгвістичної) практики
(титульна сторінка)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра слов'янських мов

ЩОДЕННИК
з лінгвістичної практики

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Напрямок підготовки _____

Курс _____

Група _____

Івано-Франківськ
2025

Щоденник лінгвістичної практики (розпорядження)

Щоденник лінгвістичної практики (робоча сторінка)

Робочі записи

_____ **Тиждень практики**

Дата	Запис про виконання завдання

Зауваження керівника _____

Перевірив: _____

/підпис керівника/

**Кількість таких сторінок дорівнює кількості тижнів
перекладацької практики*

